

W: Furlingsen et al 1984. Från Flintbrukstad
till processindustri. De första
9000 år i Västmanlands socklade
av UV-västra undersökningar 1968-1980

by, Strävalla

I samband med en undersökning, under ledning av författaren, av en sentida byplats, sannolikt tillkommen på 1500-talet och sedan nedbrunnen och övergiven 1811, utfördes geofysiska mätningar för att kontrollera hur lämningar från historisk tid kunde ge utslag på mätapparaturen. Platsen som ligger några mil norr om Varberg, är numera bortsprängd för att lämna plats för E6:ans motorväg genom norra Halland. Platsen var speciell till sin karaktär då den delvis låg nästan direkt på berggrunden. Detta medförde självklart komplikationer för de geofysiska mätningarna. Vissa av konstruktinerna var emellertid synliga redan före den arkeologiska undersökningen, och genom platsens speciella karaktär av nedbrunnen byplats, där inte mycket kunde räddas ur byggnaderna, kunde det finnas anledning att förvänta sig klara utslag på mätapparaturen. En närmare beskrivning av de arkeologiska undersökningarna är under utarbetande, och kommer att publiceras senare.

Totalt mättes närmare 1250 m² både med resistivitetsskartering och med magnetometerkartering. I den östra delen av området användes 1 meters elektrodavstånd, i den västra 0,5 meters. Resultaten redovisas på fig 119. Av de 14 anomalier som kunde konstateras vid resistivitetsskarteringen berodde 12 på arkeologiska lämningar. De övriga två berodde på berggrundens inverkan, som i dessa delar låg mycket ytligt. Berggrunden framkallade även en del problem genom att den kunde störa de anomalier som de arkeologiska lämningarna gav. Så kunde t ex A2 inte detekteras på grund av störningar från berggrunden (FRID 1982, s 32 f).

De magnetiska anomalier som kunde registreras indikerade direkt de huslämningar som förekom inom det karterade området. Detta är tämligen naturligt med tanke på ett flertal fynd av järn som påträffades inom huslämningarna.

Sammanfattningsvis kan konstateras att båda metoderna kunde registrera de bebyggelselämningar som existerade på platsen. Emellertid hade den ytliga berggrunden en påtagligt störande inverkan på framför allt resistivitetsmetoden, så att vissa lämningar "dränktes" av berggrundens anomalier. Dessa förhållanden var speciella för denna och på liknande sätt belägna platser, men generellt kan sägas att geofysiska mätningar eller karteringar på lämningar från historisk tid har stora möjligheter att lyckas.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12

de
ge
oc
nir
doi
för

He

Inor
mar
tidig
och
slutn
förde

Fig 119. Resistiviteitskarta, magnetisk anomaliekarta
 och karta över utgrävningsresultat. By, Stråvalla sn,
 Halland.
 Resistivity-map, map of magnetic anomalies and map
 of the results of the excavation. By, Stråvalla parish,
 Halland.

